

ПРОМІНЬ СОНЦЯ

День святого Миколая

День святого Миколая є невід'ємною частиною української культури та історії, знати яку не лише важливо, а й цікаво. Нині традиція святкувати цей день відроджується по всій Україні, а дітлахи нетерпляче чекають подарунків на 19 грудня

Однак доволі багато людей не знають, ким був Миколай та чому його канонізували. У пам'ять про милосердя святого я вирішила розповісти про це детальніше.

Хлопчик був єдиним сином Феофана та Нони — заможних і глибоко віруючих людей. Миколай виріс і став аскетичною та щедрою людиною, яка в будь-який час могла прийти на допомогу нужденним. Незабаром після досяг повноліття, його батьки загинули. А Миколай витратив свій великий спадок на допомогу іншим людям, приносячи час від часу до будинків бідняків їжу, теплі речі, іграшки тощо.

Усі добрі справи Миколай робив таємно, але одного разу городяни вистежили його. Коли всі в місті дізнались, хто здатен на

Традиція святкувати День святого Миколая з'явилася в середньовічній Німеччині, де батьки дарували дітям новий одяг, ласощі, іграшки та шкільне приладдя. Аби малюки повірили в чудеса Божого Угідника, дорослі підкладали їм подарунки таємно, вночі. З Німеччини звичай шанувати Миколая розповсюдився на сусідні країни, зокрема на Польщу, звідки, скоріше за все, і перейшов на Правобережну Україну, яка тоді перебувала під Річчю Посполитою.

За іншою притчею, традиція класти подарунки під подушку та вішати шкарпетки на камін з'явилася, коли Миколай вирішив допомогти трьом сестрам, з якими через бідність ніхто не хотів брати шлюб. Миколай підкинув їм вночі невеличкі мішечки з золотом, які впали у шкарпетки, що сохнули біля камінної труби. Згодом Миколай продовжив робити подарунки всім нужденним, залишаючись при цьому непоміченим.

У селян на Слобожанщині було заведено збиратися разом після служби в церкві та варити пиво. Дітям цього дня готували особливе печиво — миколайчики. На Харківщині існував звичай святкувати триденні Миколині святки, готуючи кутю й узвар. На Поділлі чекали "полазника" — людину з позитивною енергією, яка першою має зайти до хати.

Ще однією доброю традицією є звичай миритися зі своїми ворогами: "На Микольщину клич друга, клич і ворога, обидва будуть друзі". Дівчата, які готувалися йти під вінець, наводили лад у своїх скринях: готували одяг і прикраси, в яких мали зустрічати сватів. Чоловіки мали першими прокинутися зранку, обійти свій двір, обов'язково нагодувати худобу. Миколай також вважається покровителем бранців та подорожувальників і, зокрема, моряків.

З часом серед дітей з'явилася традиція надсилати святому листи, вони перераховували добрі справи, просили вибачення за погані, просили подарунків.

Вважається, що це свято — останній день, коли можна віддати всі борги, інакше сім'я в наступному році бідуватиме.

Запорізький навчально-виховний комплекс № 19

Періодичне видання 9-А клас
Грудень 2020

Засновник:
колектив 9-А класу
Головний редактор:
Харенко Т.І
Кореспонденти: Корабльова Поліна, Литовченко Дар'я
Фотографи: Корабльова Поліна,
Верстальник Корнієнко Валерія
Модератор електронної версії: Корнієнко Валерія

В цьому випуску:

День святого Миколая	1
Новий рік	2
Католицьке Різдво	3
Імена Діда Мороза	4

Новий рік

Новий рік – одне з найпопулярніших календарних свят. Цей день протягом століть щорічно відзначають, знають, люблять і чекають люди, різні у своїх етно-національних традиціях і релігійних переконаннях.

Серед українського селянства аж до початку ХХ ст. зберігалися новорічні традиції змішаного язичницько-християнського походження. Новорічні свята вважалися чарівним часом, коли пробуджувалася й ставала небезпечною всіляка нечиста сила. Вірили, що на святках присутні душі померлих родичів, яких також боялися і намагалися умилостивити. Побутувало уявлення про те, що у новорічну ніч відкривається небо і в Бога можна попросити що завгодно. До цієї ночі, як і до свята Івана Купала, приурочені перекази про палаючі гроші та скарби. Дуже довго жила віра в те, що характер новорічного свята впливає на долю всього року.

Традиційна новорічна обрядовість українців – ціла низка зимових свят, серед яких виділяється період дванадцятидення з точками 25 грудня (Різдво), 1 січня (Новий рік) і 6 січня (Хрещення) за старим стилем. Ввечері 31 грудня готували багатий святковий стіл. Тоді ж вдавалися до різноманітних магічних ритуалів. Наприклад, господар підходив з сокирою до дерева, звертаючись до нього: "Як уродиш – не зрубаю, як не вродиш – зрубаю" – і тричі легенько торкався сокирою стовбура. Наслідком цих дій мав бути рясний урожай фруктів. Щоб улітку позбутися гусені, тричі оббігали садок босоніж тощо.

Побутували численні новорічні прикмети й ворожіння. На Полтавщині у новорічну ніч дивилися на хмари: якщо вони йшли з півдня, вірили, що буде врожай на ярину, якщо з півночі – на озимину. Тієї ж ночі намагалися дізнатися, які зернові будуть найбільш урожайними наступного року. Для цього надворі лишали пучечки пшениці, жита, ячменю, вівса та ін. Вважалося, що краще вродить та культура, на яку впав іній. Яскраво ігровий характер мали ворожіння про шлюб.

Специфічними складовими традиційного українського новоріччя були величальні обходи й поздоровлення (щедрування, засівання), ритуальний обмін вечерею, обряди та ігри з масками ("Маланка", "Коза") та ін. Деякі з них широко побутують й донині.

В Україні традиційним святковим символом на Новий рік тривалий час була не зелена ялинка, а «дідух». Виготовляли його з кулів або з першого зажинкового снопа. Кілька-надцять пучків, окремо обплетених соломинками, ув'язували в пишній вінок. Знизу робили розгалуження, щоб «дідух» міг стояти. Верхівка новорічного вінка нагадувала конусоподібний сніп з колоссям. Гілки «дідуха» — за них правили зібрані до купи пучки, що зверху відповідно розгалужувались, — обрамлювали кольоровими стрічками, паперовими чи засушеними квітами, кожен на свій смак. У світлиці його ставили напередодні багатой куті. Свою обрядову роль він виконував протягом усіх різдвяних свят. Дідух символізував спільного предка.

Спочатку Новий рік для наших предків був цілком весняним святом. Оскільки у всіх стародавніх народів святкування Нового року зазвичай співпадало з початком відродження природи і в основному було приурочене до березня - початку землеробських робіт, то й давні слов'яни початок нового року асоціювали з приходом весни.

З приходом християнства на руські землі та впровадженням юліанського календаря 1 березня на наших землях офіційно встановлюється днем Нового року, що, за церковними переказами, відповідає даті творення світу. У народі цей день відомий як день преподобної мучениці Євдокії або, як селяни кажуть, «Явдохи» (тепер це 14 березня). Згідно з народною традицією — це перший день весни, перший день нового року.

Таке літочислення зберігалось доти, доки у ХV столітті руська церква не прийняла греко-візантійський церковний обряд, разом з яким початком церковного та громадянського року стало вважатися 1 вересня. Візантійська православна церква, згідно з рішенням Нікейського собору, офіційним днем святкування нового року проголошувала 1 вересня. Таке рішення мотивується тим, що в цей час Ісус Христос після хрещення та спокус дияволом в пустелі почав проповідання Царства Господнього, засвідчивши цим виконання всіх пророцтв Старого Заповіту та початок Нового. Дата ж вибрана через те, що перша проповідь Ісуса відбулась під час іудейського свята жнив, яке відзначається з 1 до 8 верня. На терени Київської Русі традицію святкування Нового року 1 січня приніс цар Петро I у 1700 році, запозичивши її в Голландії та інших країнах Західної Європи. Причому, як і раніше, літочислення продовжувало вестися за юліанським календарем, який зберігався на всій території Російської імперії до 1918 року. Через це тривалий час Новий рік на землях, що входили до її складу, не збігався із західноєвропейським.

Відповідно до історичних згадок, Петро I увів традицію прикрашати ялинки, активно впроваджуючи також святкові привітання, феєрверки, новорічні кумедні костюми з масками. згідно з царським указом, прикраси на ялинках мали висіти до 7 січня.

Лише у 1918 році на землях України впроваджується григоріанський календар, а Новий рік знову починає збігатися з європейським.

Натомість православна церква відмовилась переходити на новий стиль, через що усі нерухомі церковні свята та Новий рік продовжують святкуватися за юліанським календарем.

Католицьке Різдво

Християни західного обряду святкують Різдво Христове 25 грудня. Один з найважливіших днів у році прийнято зустрічати в колі сім'ї, це одна з найбільш очікуваних подій у році, підготовка до якої починається задовго до самого торжества

Християни почали відзначати Різдво тільки IV століття. Свято було встановлене Римською церквою, і спочатку його відзначали разом із Хрещенням Господнім.

До Різдва починають готуватися більш ніж за місяць. У європейських країнах воно набагато популярніше, ніж Новий рік. У містах наряджають ялинки, організовують різдвяні ярмарки та влаштовують розваги.

Останній місяць перед Різдрвом називають адвентом. У цей час віруючі проходять духовне очищення через покаєння, а також, за можливості, беруть участь у передріздвяних богослужіннях і намагаються проявляти милосердя.

За чотири тижні адвенту необхідно підготуватися до сповіді, щоб з чистим серцем взяти участь у різдвяних богослужіннях і прийняти причастя.

Раніше адвент вважався періодом поста, але зараз обов'язковий пост не дотримується.

У переддень Різдва, 24 грудня, родина збирається на вечерю, яка має складатися з 12 пісних страв - за кількістю апостолів Христа. За столом прийнято ділитися облатками (освяченим прісним хлібом) і вітати одне одного зі святом, бажаючи всього найкращого.

В цей день відбуваються три богослужіння

- Перше символізує єдність Отця і Сина і відбувається опівночі.
- Друге проводиться під час появи на світ нового життя з утроби матері і відбувається на світанку.
- Третє доносить символ народження Ісуса Христа.

Що стосується святкових страв...

В Америці індичка з журавлинним соусом — головна обов'язкова страва.

У Литві готують напередодні свята кутю, страви з риби та іншу нежирну їжу.

В Данії смажать гусака або качку з яблуками, готують рисовий пудинг і солодку кашу з рису з додаванням родзинок і кориці.

В Австрії та Угорщині — навпаки, не готують птицю, вважаючи, що так може відлетіти удача і щастя.

У країнах Скандинавії ріжуть поросят, роблять м'ясні копченості та варять солодовий напій.

У переддень Різдва, 24 грудня, родина збирається на вечерю, яка має складатися з 12 пісних страв - за кількістю апостолів Христа. За столом прийнято ділитися облатками (освяченим прісним хлібом) і вітати одне одного зі святом, бажаючи всього найкращого.

У саме Різдво в костелах проходять три святкові літургії: нічна меса, ранкова (на зорі) і денна.

На свято прийнято щедро накривати стіл: готують смаженого гусака, качку або індичку, печуть імбирне печиво, пряники, кекси та іншу випічку

Є прикмета, що Різдво не можна зустрічати в старому одязі, тому наряд має бути новим і красивим. На Різдво діти, а іноді й дорослі, переодягаються в карнавальні костюми і ходять по вулицях і в будинки, співаючи різдвяні пісні. За це їх пригощають солодощами.

Традиційною прикрасою католицького Різдва є вінок з ялинових гілок, у який вплітають свічки. Такими вінками прикрашають і церкви, і будинки віруючих, а в деяких країнах їх прийнято вішати на вхідні двері.

Для дітей у передріздвяний період готують адвент-календар, розрахований на 24 дні до свята. Є безліч варіантів таких календарів: з передбаченнями, з подарунками, з цукерками.

На Різдво прийнято дарувати подарунки на згадку про волхвів, які принесли дари немовляті Христу. У домах поруч із різдвяним деревом або біля каміна вішають спеціальні панчохи, куди, за традицією, має покласти подарунки Санта-Клаус.

Сторінка Діда Мороза

Напевно, жоден персонаж у світі не має стільки імен, як Дід Мороз! В кожній країні він має унікальну народну назву. Я збирала для вас найвідоміші імена Діда Мороза, щоб, перебуваючи в будь-якій точці земної кулі, ви змогли звернутися до дідуся на його рідній мові!

Саме голландці у відповіді за те, що Санта-Клауса звать Санта-Клаусом, і за те, що саме він вважається в сучасній Європі дарувальником різдвяних подарунків. Клаус - це голландський варіант імені Ніколаус, і під ім'ям Sinterklaas (Святий Клаус) в Голландії відомий той самий християнський святий, якого в Росії називають Миколою Чудотворцем.

США/Голландія —
"Санта-Клаус" (Santa-Claus)

Англійська Father Christmas. Перші його прообрази, більш схожі на сучасний вигляд, датуються XV століттям. Різдвяний Батько зображувався високим, міцним і досить молодим чоловіком в довгому зеленому хутряному плащі, увінчаним плющем і гостролистом, з короваями хліба, окостами і неодмінною чашею вина в руках. Відбивав він святкове достаток, різдвяне веселощі і щедрість. Подарунків не дарував, але всюди, де з'являвся, людей охоплювала радість. У XVII-XVIII століттях образ трохи згас, але в XIX столітті знову увійшов в моду, нехай і в дещо зміненому вигляді: Різдвяного батька стали зображати старцем з довгою білою бородою.

Англія — "Фазер Крістмас"
(Father Christmas)

Дуже схожим чином справа йде і в сусідній Франції. Тут подарунки дітям дарує Père Noël, який раніше був дуже схожий на англійського Різдвяного батька і зазвичай теж зображувався як молодий чорнявий чоловік у зеленому хутряному плащі, що несе радість, щедре частування і велику в'язанку дров за плечима. Вважалося, що, на відміну від британського, у французького Різдвяного батька є дружина - Різдвяна матінка, велика майстриня готувати. До XIX століття образ злився з прийшли з Бельгії та Голландії виглядом Святого Ніколауса, і Père Noël став вважатися дарувальником різдвяних подарунків - у Франції ця традиція народилася трохи раніше, ніж в Англії.

Франція — "Пер-Ноель"
(Père Noël)

Прибережній Голландії, країні мореплавців, Святий Ніколаус був одним з найбільш шанований святих, і перші зимові свята в його честь зареєстровані тут ще в Середньовіччі. День Святого Клауса відзначався 6 грудня і в Голландії існувала традиція напередодні цього дня, в пам'ять про добросерда єпископі, робити анонімні пожертвування, кидаючи гроші в дерев'яні черевики, залишені біля дверей будинків, де жили бідняки. Голландці, які не могли дозволити собі жертвувати гроші, залишали в черевиках мішечки з печивом або горіхами. Так з'явилася традиція грудневого дарування подарунків, і дітям зазвичай говорили, що їх приносить сам Санта Клаус, тобто Святий Миколай.

Нідерланди — "Сінтерклаас"
(Sinterklaas)

Шануймося і веселих свят!

Все виконала: Литовченко Дар'я